

SFOens betydning for børns deltagelsesmuligheder

Den Mangfoldige Folkeskole
Thisted
27.02.2025 kl. 9-15

PROFESSIONSHØJSKOLEN

Hvem er jeg?

Signe Weibel

Adjunkt, UCN act2learn, Pædagogik og Læring

Pædagog

Cand.pæd. i pædagogisk sociologi

Tidligere skolekonsulent i Fraværsteam, PPR

Jeg er blandt andet optaget af:

Børnefællesskaber.

Barnets perspektiv.

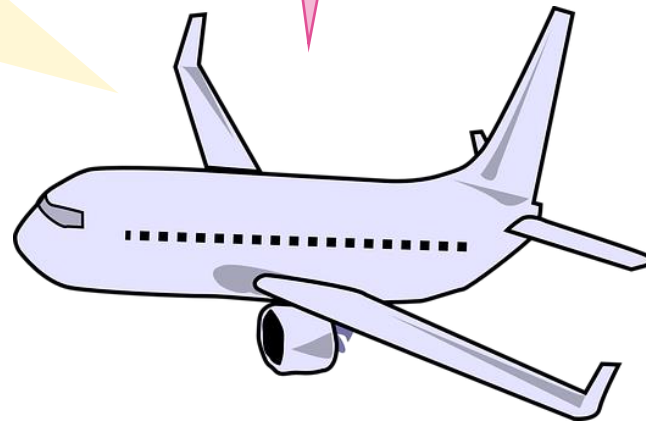
Børnesyn og handlemuligheder for den professionelle.

Skolefravær: Eksklusions- og inklusionsprocesser

Hvem er I?

Hvad er den vigtigste årsag til, at du er her?

Hvad hedder du, og hvor kommer du fra?

Dagens indhold

- Intro & rammesætning
- Pædagogen – Den voksne gennem hele skoledagen
  - Handlingsformer
  - Lærings- og trivselsmiljø
  - Psykologisk ejerskab
  - Dialogbaseret ”undervisning”
  - Deltagelsesmuligheder & leg
  - Samarbejde
- Hvorfor er fritidspædagogikken så vigtig
  - Trivsel & mistrivsel
  - SfOens betydning for børns skoleliv
  - Egne stemmer
  - udsathed & konflikter
  - Ankerkendelse

Dagen vil foregå i en blanding af oplæg, fælles refleksioner i mindre grupper og opsamlinger.

Tidsplan (Ca.)

10.00-10.20: Pause

11.30-12.15: Pause

13.15-13.30: Pause

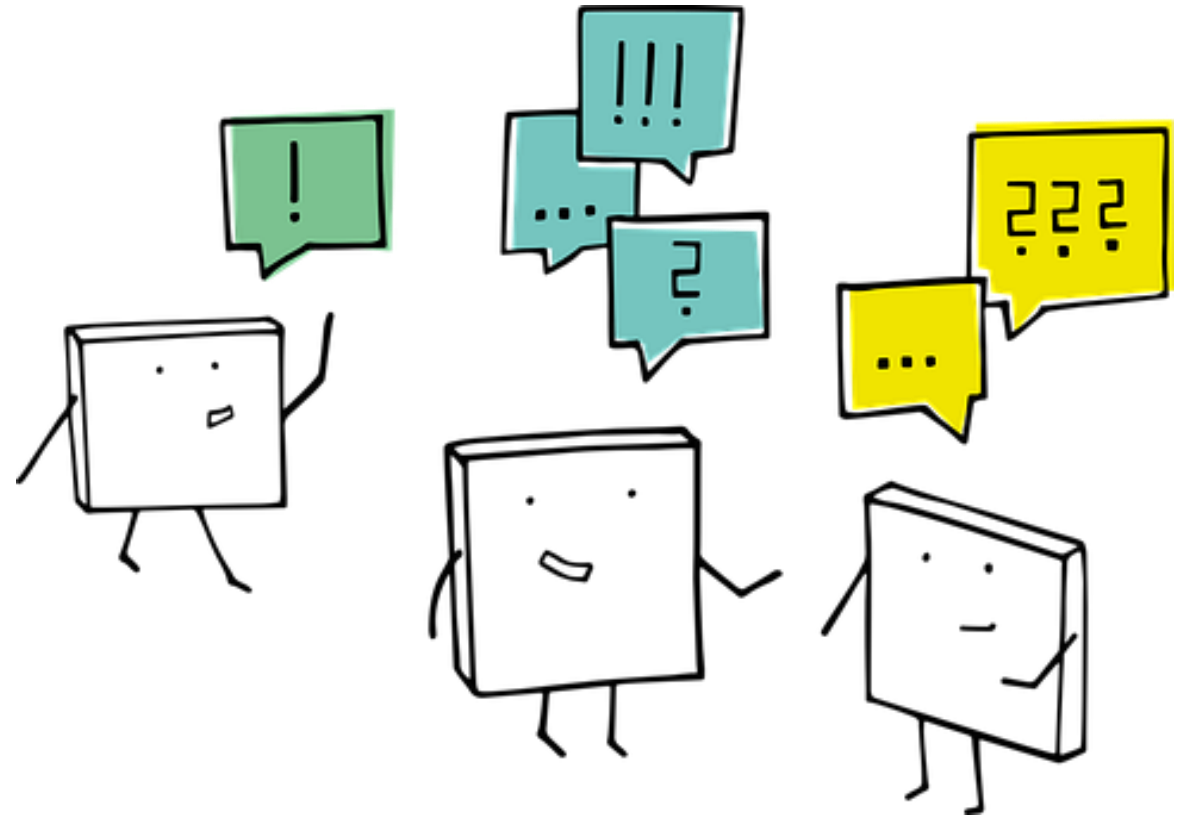
Helt praktisk

- Pauser
- Forplejning
- Andet?

Vores fælles rum

- Tillid – vi er i et sårbart rum, hvor vi blottægger vores praksis
- Tavshedspligt
- Sig tingene højt
- Der er ingen rigtige svar – eller forkerte refleksioner
- Her er plads til alle spørgsmål

Den Mangfoldige Folkeskole

Samtlige 11 nordjyske kommuner og Professionshøjskolen UCN er sammen om det treårige projekt "Den Mangfoldige Folkeskole".

Her skal en lang række lokale indsatser være med til at løfte en af folkeskolens største udfordringer: At skabe rum til, at flere børn og unge kan lære og trives i den almene undervisning og deltage i skolens fællesskaber.

I Den Mangfoldige Folkeskole skal vi udnytte det potentiale, der er i at skabe en læringskultur, hvor vi afprøver og lærer sammen og lærer af hinanden lokalt og på tværs af kommunerne.

Den Mangfoldige Folkeskole

Formål:

At øge deltagelsesmulighederne for alle børn og unge

Mål:

- Styrke den inkluderende didaktiske og pædagogiske praksis
- Styrke alle børn og unges læring og trivsel
- Styrke grundlaget for fremtidens skole

Den Mangfoldige Folkeskole

A screenshot of the website homepage for "Den Mangfoldige Folkeskole". The header is dark teal with a navigation menu containing "Kurser og møder", "Videndeling", "Kommunale indsatser", and "Om projektet". A search icon is on the right. The main content area has a teal background with the title "Den Mangfoldige Folkeskole" and a paragraph of text. Below the text are two buttons: "Kurser og webinarer" and "Artikler og kursusmateriale", both with right-pointing arrows. A photograph of a group of children and adults hugging is on the right side of the main content area.

Kurser og møder Videndeling Kommunale indsatser Om projektet

Den Mangfoldige Folkeskole

Samtlige 11 nordjyske kommuner og Professionshøjskolen UCN er sammen om det treårige projekt "Den Mangfoldige Folkeskole". Her skal en lang række lokale indsatser være med til at løfte en af folkeskolens største udfordringer: At skabe rum til, at flere børn og unge kan lære og trives i den almene undervisning og deltage i skolens fællesskaber.

Kurser og webinarer →

Artikler og kursusmateriale →

Efter i dag

- Følg løbende med på hjemmesiden for ny inspiration, kompetenceudvikling og videndeling.
- Spred gerne budskabet om mulighederne i Den Mangfoldige Folkeskole.
- Del viden om dagens læring med kolleger og ledere.
- Slides fra dagen lægges på hjemmesiden efterfølgende.

<https://www.denmangfoldigefolkeskole.dk/>

Lad os **SÅ** komme i gang 😊

Pædagogogen: Den voksne gennem hele skoledagen

Det tvungne fællesskab

- Skolen er et oplagt sted at øve sig i sociale samspil, da den kan ses som et "tvunget" fællesskab. For alle elever gør det sig gældende, at de skal gå i skole, og derved tvinges med i skolens fællesskab. Her er det vigtigt at huske, at alle har forskellig adgang til fællesskabet – og har brug for mere eller mindre hjælp til at kunne blive en aktivt deltagende del af fællesskabet.

Pædagogers rolle i skolen

Med skolereformen fra 2014 er pædagoger
blevet tildelt en
"inddrages i undervisningen i en
rolle" og "vælges til at
alene mere

profession
"ikke til"

Med denne formulering
risikerer pædagoger at blive
set som en form for
undervisere, der ikke har
undervisningskompetence –
men er gode til relationer

Forskellige traditioner

Fritidspædagogik/Pædagoger

- Udviklingspsykologi
- Omsorg & opdragelse
- Udvikling & dannelse
- Fokus på relationer
- Leg og æstetik
- Form
- Individuelle mål
- Tilbud, frihed & autonomi
- Selvvirksomhed
- Barn

Skole/Lærere

- Didaktik
- Undervisning
- Læring
- Fokus på det lærende barn
- Fag, faglighed (Øget krav)
- Indhold
- Fælles mål pensum
- Forpligtethed & disciplin
- Organiseret virksomhed
- Elev

Undervisning + omsorg = Educare (1+1=3)

Brostrøm, 2023

Eleverne skal udvikle:

- evnen til aktivt at opsøge og udnytte faglig viden fra relevante medier i forhold til et personligt og socialt meningsfuldt projekt
- evnen til at håndtere følelser
- evnen til aktivt at vedligeholde, udvikle og bruge kroppen hensigtsmæssigt
- evnen til aktivt at opsøge nye og skabe æstetiske indtryk og udtryk
- nysgerrighed og lyst til at lære
- evnen til at tænke og handle kreativt
- evnen til aktivt at formulere personlige og sociale meningsfulde projekter, mål og strategier for at virkeliggøre og evaluere disse
- evnen til aktivt at indgå i fællesskaber
- evnen til at lede og samarbejde ansvarligt
- evnen til aktivt at indgå i demokratiske processer
- personlig frihed

(Undervisningsministeriet, Fælles mål)

Handlingsformer

Den stærke handlingform

- Den klassiske undervisning
- Tydelig instruktion – eksplicit af vide, hvad man skal gøre.
- Det er muligt at gøre
- Det er muligt at falde ud af fællesskabet omkring

Mange børn oplever, at de ikke har mulighed for at deltage, når der er tale om den stærke handlingform. Denne stiller for høje krav til deres evner til at sidde stille, lytte mm. Hvis et barn oplever at stå udenfor læringsfællesskabet gentagne gange, er der en risiko for at dette barn bliver marginaliseret.

Handlingform:

giske intention i et holdes bevidst svag
 fortæller ikke tydeligt, formålet med (hvad barnet skal lære).
 stå spontant og være
 rejen.

Hvornår i jeres praksis benytter I jer af hhv. den ene og den anden?

Det pædagogiske arrangement – en svag handlingsform

Seks piger og pædagogen Liv sidder rundt om et bord og sætter glimmer, pailletter m.m. på tøj, som pigerne har haft med hjemmefra. Temaet kaldes "Design" og meningen er, at det skal afsluttes med en modeopvisning. Der arbejdes med at lime perler og pailletter på tøjet, og det sker på tværs af pigerne i gruppen. Der samtales rundt om bordet om hvilke perler der er de flotteste, og pigerne spørger til hinandens mening, om det nu "ser godt ud med den her perle"? Yala: Liv, synes du ikke det er en god ide hvis jeg laver en nissehat? Liv: Jo, hvis du vil have en nissehat på til modeshowet er det da en god idé. Faya sidder med en glimmerpen og maler på et stykke tøj. Liv: Prøv at se Faya, du skal faktisk have en avis nedenunder, prøv at se her (Liv hjælper med at lægge aviser under tøjet), se her så kan du bedre male på tøjet, så glider det ikke så nemt. Liv smiler til Faya, der maler videre, nu med aviser under

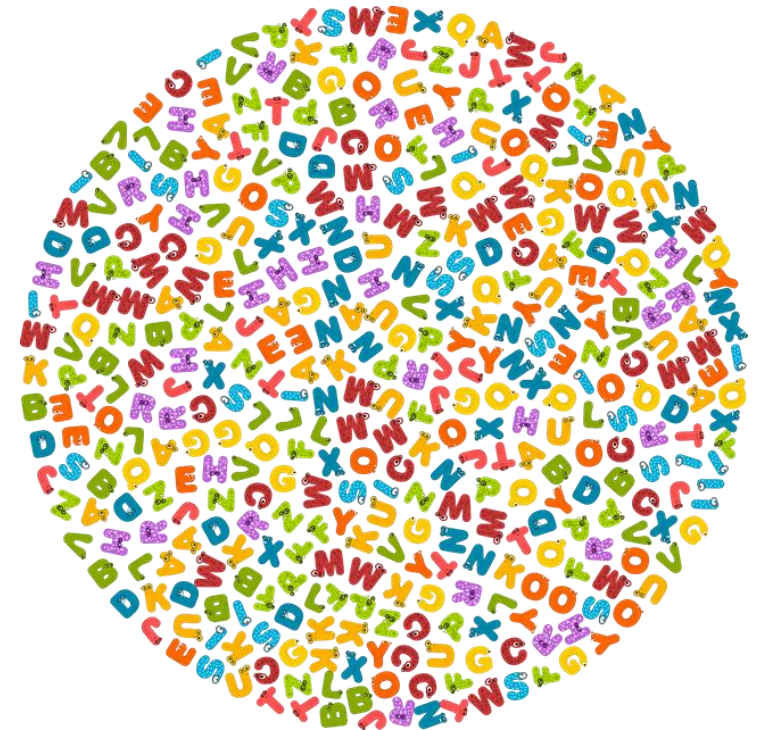
Hvad får I øje på?

Det pædagogiske arrangement – en svag handlingsform

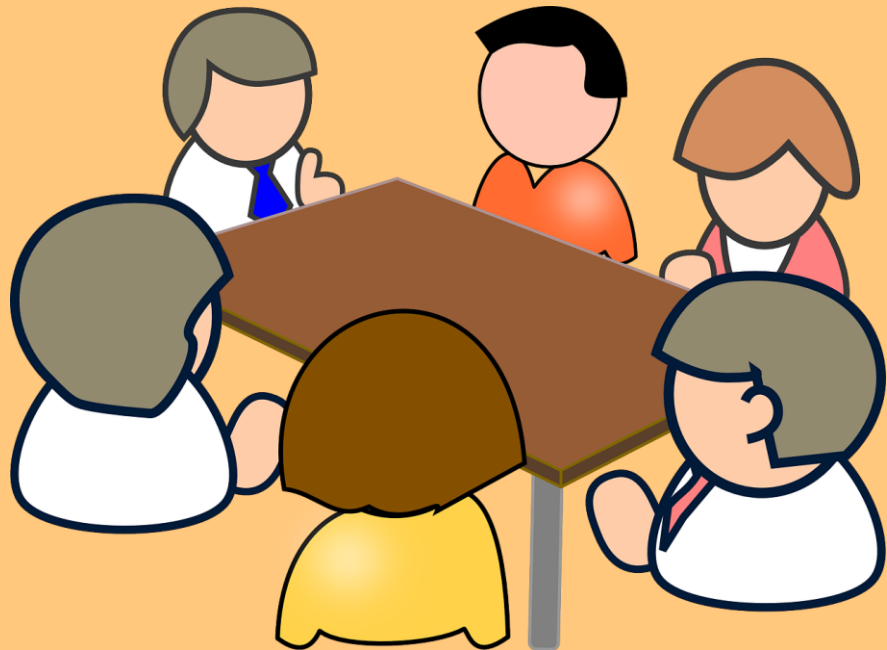
”Der bliver talt om forskellige ord og begreber mellem pigerne og Liv imellem: Yala siger: ’immun’ (hun gentager det ord som Liv lige har brugt), hvad betyder det? Jeg har hørt det i ’Løvernes konge’. Liv: Ja, man kan også være immun overfor sygdom, det betyder at der er nogle sygdomme som man ikke kan få, hvis man er immun.”

”Vi skal ikke være så bange for at bruge ord som børnene ikke kender i første omgang, det handler om at gentage ordene og begreberne, at tale med børnene om det de er optaget af. Man må gerne have høje forventninger til alle børn”

Drøftelse (Gerne tre og tre)

Find en situation fra din praksis, hvor udefrakommende ikke nødvendigvis kan se, det pædagogiske mål med aktiviteten. Drøft i grupper, hvilke pædagogiske overvejelser der ligger bag aktiviteten.

Hvis der er behov for, at andre får øjnene op for overvejelserne bag – hvordan kan I så hjælpe dem til det?

PAUSE

(15 minutter)

Læringsmiljø vs. Trivsels- og læringsmiljø

Vi kan *ikke* snakke læring uden at snakke trivsel.

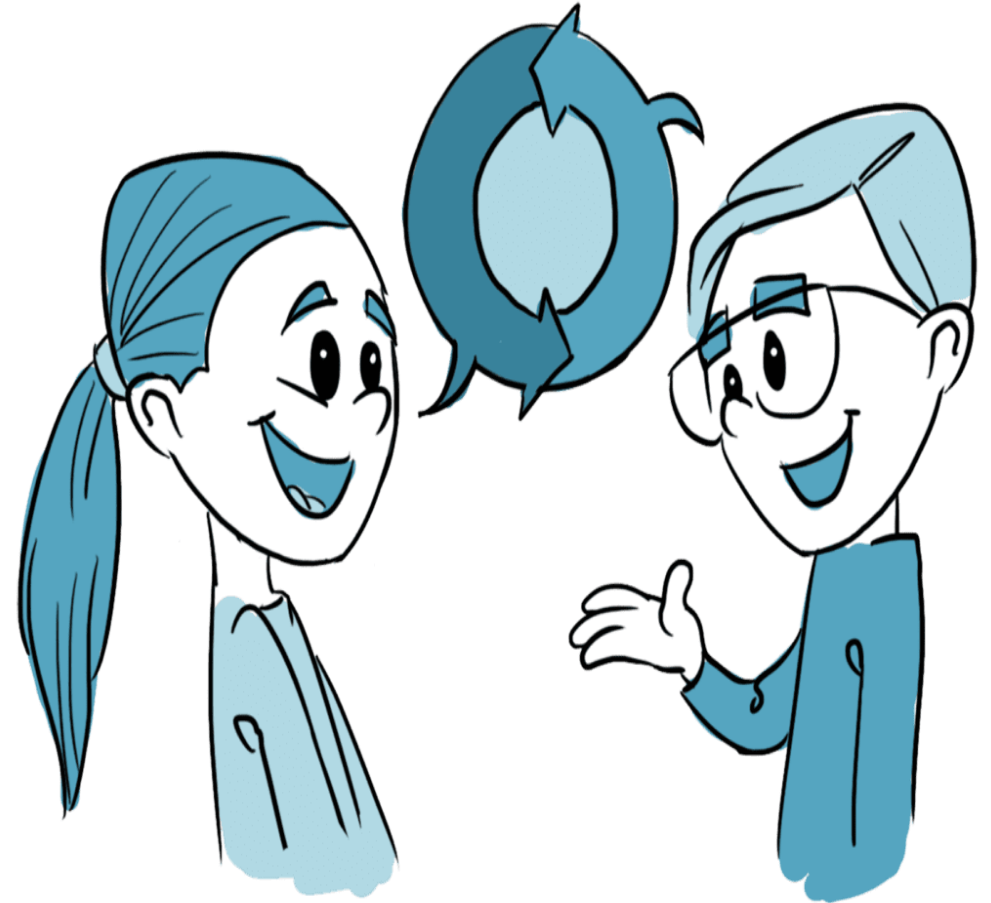
- Samskabelse mellem børn og voksne.
- Indretning der kalder på alsidige udtryksformer.
- Voksne der benytter sig af alsidige udtryksformer.
- Skolen har behov for erfaringer fra indretningen af SFOen.
- **Hvordan forstår vi læring?**
(Drøfter I nogensinde det på skolen?)

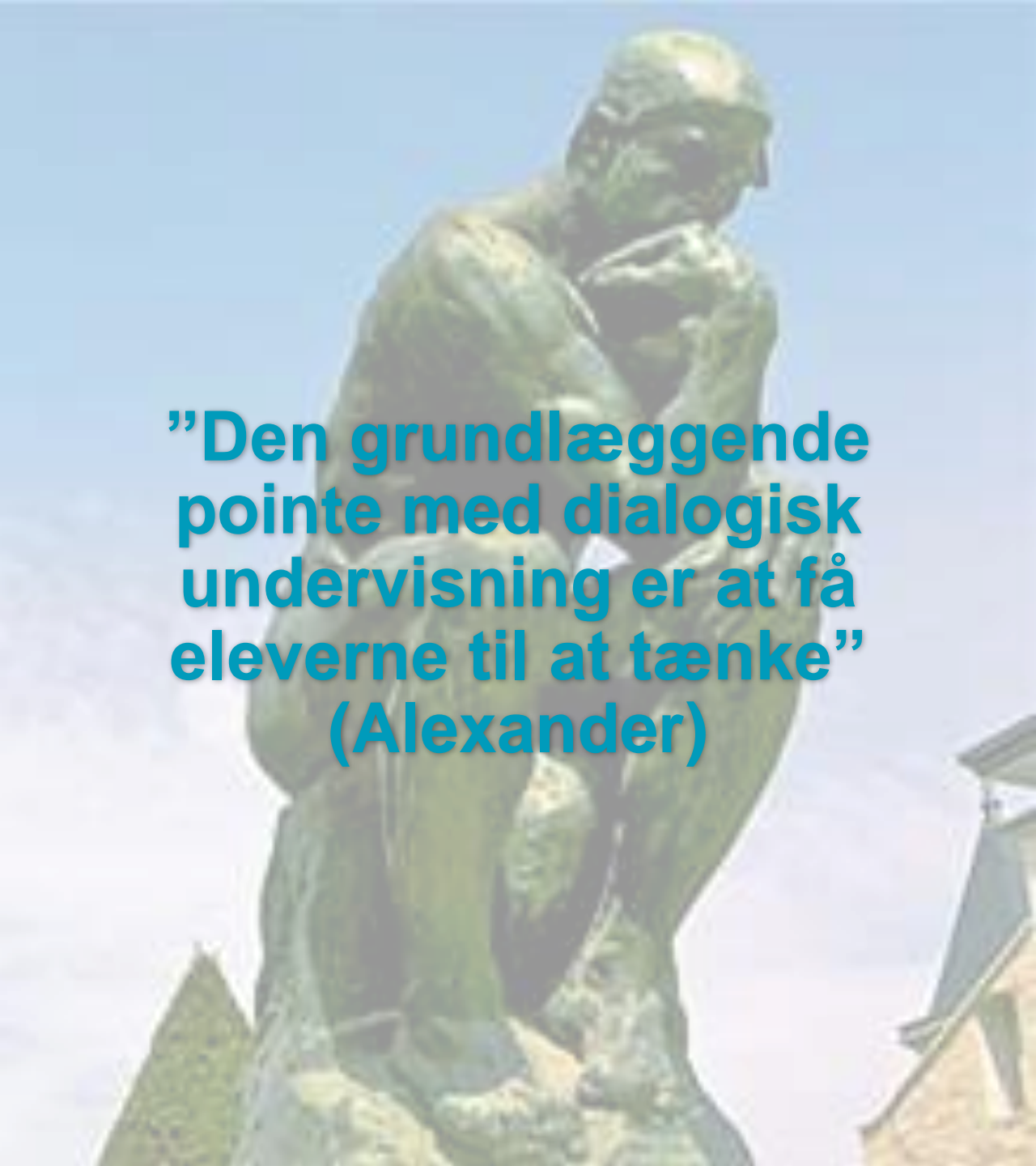
"Blomsten er rød, stilken er grøn, sådan maler man en blomst, og det har man altid gjort, og sådan skal det også blive ved med at være!"

"Men den lille dreng sagde: Hvad så med farverne i regnbuen? Hvad så med farven, når solen går ned? Hvad med alle de andre farver? Må de så ikk' være med?"

Dialogisk undervisning

- **Dialog er:**
- **En åben og undersøgende samtale mellem én eller flere personer...**
  - Gadamer: "Man må være åben for, at den anden kunne have ret".
- **En vej til viden og erkendelse, men i den ægte dialog ændres forståelsen hele tiden:**
  - Aristoteles mener derfor ikke, at man går i dialog om det, der ikke kan være anderledes.

**”Den grundlæggende
pointe med dialogisk
undervisning er at få
eleverne til at tænke”
(Alexander)**

- **Robin Alexanders store undersøgelse (5000 elever) viser, at elever, der deltog i et udviklingsprogram med dialogisk undervisning (20 uger), var 2 måneder foran en kontrolgruppe i forhold til testresultater i Engelsk, Matematik og naturfag.**
- **Alligevel er en af de største trusler mod dialogisk undervisning kravet om, at eleverne målbart skal lære mere... viden ses som transformation og hertil anvendes fortrinsvis instrumentelle formidlingsmetoder og lukkede overhøringssspørgsmål...**

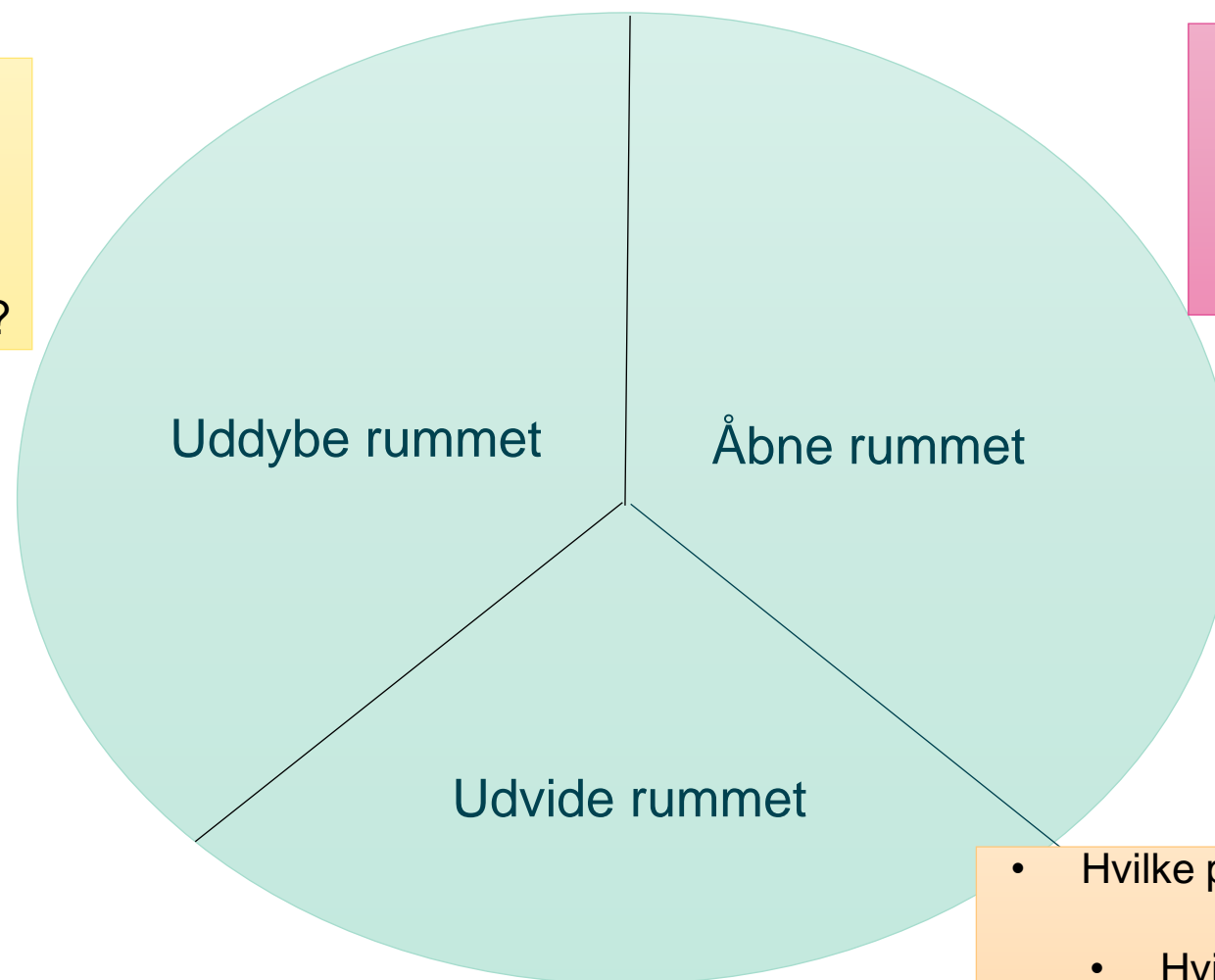

Mikroniveau

Makroniveau

Det dialogiske rum

- Hvad er det vi tager for givet?
- Er vi sikre på, at det er sådan?
- Hvorfra ved vi det, vi ved?

- Hvorfor X?
- Hvordan X?

- Hvilke perspektiver og meninger har vi på og om emnet?
- Hvilke muligheder har vi for at undersøge flere sider af sagen?
- Kan der være flere sider af sagen, som vi ikke kan undersøge?

Hvordan ser et venskab ud? Kan man være venner med et dyr? Skal man kunne tale sammen f

**Filosofi med
de små elever!**

**Kan man være
venner med en
LØVE???**

**Find venskab på
billedet?**

Er der uvenskab?

Skal man dele sine ting med sine venner? Er man venner, hvis man er uvenner? Skal man hj

Drøftelse

Start med et fokus!

- Hvad er det første, du kan gøre for at styrke din dialogiske praksis?
- Hvordan kan du forberede de børn, du arbejder med på at blive gode dialogdeltagere?

PAUSE

45 minutter

Børns indbyrdes samspil

- Børns indbyrdes samspil samt de fællesskaber de har med hinanden har kæmpe betydning for deres personlige og faglige udvikling.
- Det enkelte barns erfaring med sociale konflikter og eksklusion har stor betydning.
- Læring er knyttet til engagement og deltagelse i social praksis.

”Sådanne forståelser fremhæver betingelserne for deltagelse i læringsfællesskaber, og i forlængelse heraf kan inklusion begrebsættes som et spørgsmål om muligheder for at deltage, bidrage og udøve indflydelse på de læringsfællesskaber, børn deltager i.”

Fællesskaber skal skabe nysgerrighed omkring...

(Tre gode huskeregler)

Hvordan forskellige aktiviteter skaber forskellige deltagelsesmuligheder?

Hvordan sociale dynamikker og samspil er mellem deltagerne?

Hvordan forskellige deltageres muligheder er for at øve indflydelse og bidrage?

Psykologisk ejerskab

- Følelsesmæssigt ejerskab til ting – særligt ting vi selv skaber.
- Når vi føler os forbundet med tingen, bliver den en udvidelse af os selv.
- Det samme gør sig gældende, hvis vi skaber noget sammen → Kollektivt psykologisk ejerskab.
- Spejling af gruppen – på både godt og ondt.
- Fællesskabende didaktikker som middel til at styrke fællesskabet.

Betingelser som afsæt for deltagelsesmuligheder

Hvilke betingelser er til stede?

Hvilke betingelser skaber rammerne, de voksne eller børn for hinanden?

Hvad er børns grunde til at deltage/handle, som de gør?

Hvad er det, børn er fælles om?

Hvilke betingelser skaber deltagelsesmuligheder – og hvilke skaber deltagelsesbegrænsninger?

Hvordan ser det ud fra børns perspektiv?

Børn i vanskeligheder

Børn må forstås
ud fra deres
intentioner og
grunde

Børn kan altså have
vanskelige
betingelser for at
deltage

Børns
vanskeligheder må
ses knyttet til en
vanskelig
livssituation

Det er aldrig nok at lede efter en forklaring inde i barnet – fx en diagnose!

Case: Anne

”Annes lærere og pædagoger deler på et møde deres bekymringer for Anne. De oplever, at hun er meget stille, går rundt alene meget af tiden og virker afvisende og uinteresseret i de andre børn. De oplever, at Anne ikke tager meget initiativ til at være med. Når hun en gang imellem er med i en leg, ser de hende forlade legen tilsyneladende uden grund og uden at give besked til de andre børn. De oplever, at Anne er meget opsøgende i forhold til de voksne, eksempelvis i pauserne hvor hun ofte går rundt sammen med en voksen. Forældrene giver udtryk for, at de godt kan genkende bekymringen i forhold til de sociale relationer, men at de derudover oplever Anne meget anderledes og som en meget bestemt, viljestærk pige med meget energi.

På baggrund af dette møde bliver lærerne og pædagogerne enige om at igangsætte et forløb, hvor de skal have særlig opmærksomhed på Anne.”

(Kousholt & Testman, 2019)

Case: Anne

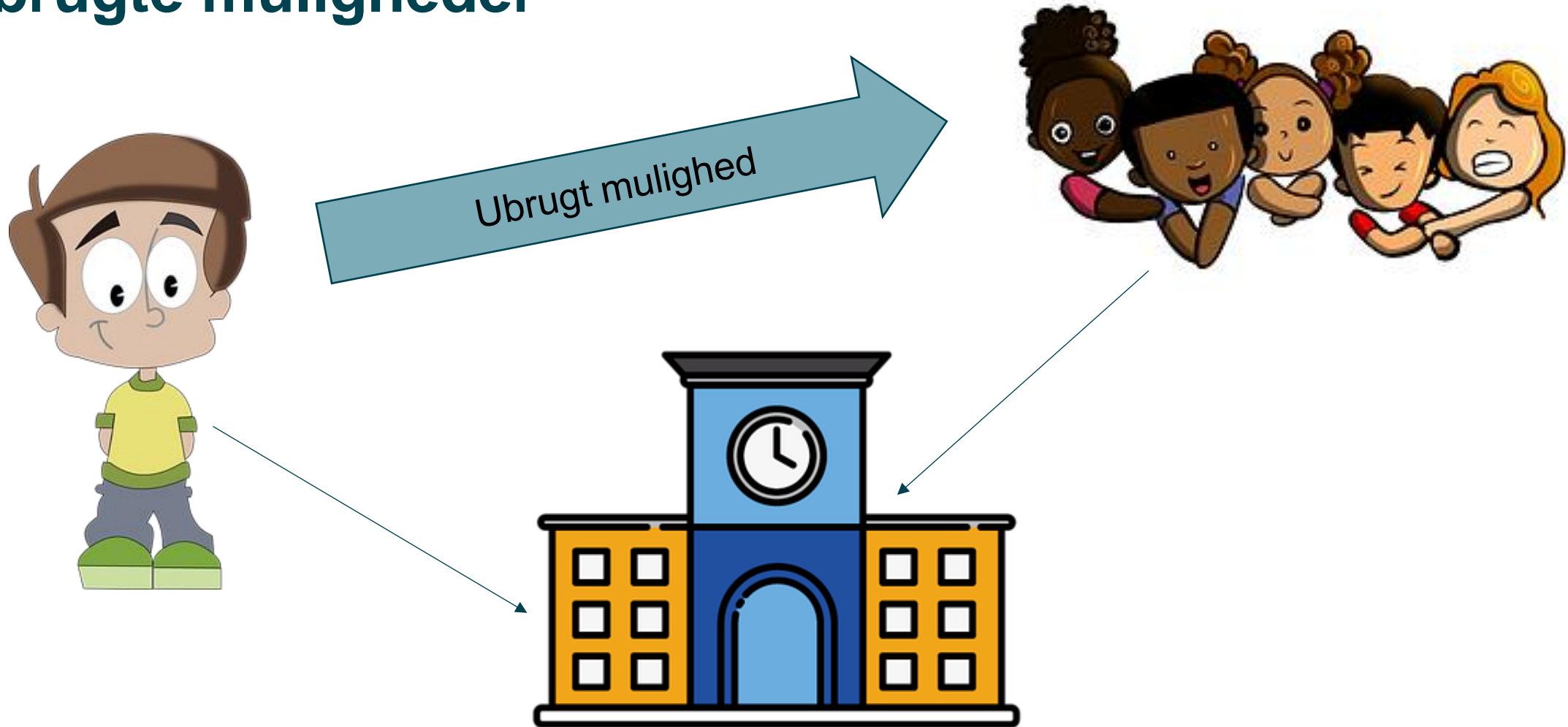

"De observerer bl.a. følgende:

En gruppe piger sidder i en sofa og kigger i deres mapper med billeder af deres familier. De snakker sammen om billederne. En pige rejser sig, og Anne sætter sig på hendes plads med sin mappe. Da pigen kommer tilbage, siger hun "Flyt dig, det er min plads" til Anne, som flytter sig uden at sige noget. Anne sætter sig lidt derfra og leger med en dukke. Efter lidt tid går Anne igen over til pigerne i sofaen med sin mappe i hånden og kigger på. En pige siger: "Du står i vejen, Anne, flyt dig." Anne rykker to skridt baglæns. Pigen gentager: "Du står for tæt på", og Anne går et stykke væk fra pigerne, kigger lidt på dem på afstand og går så ud af rummet."

(Kousholt & Testman, 2019)

Ubrugte muligheder

Drøftelse

Tag udgangspunkt i din egen praksis:

- Hvordan skaber du deltagelsesmuligheder for børn eller voksne omkring dig?
- Hvilke betingelser får du øje på i din praksis, som skaber gode deltagelsesmuligheder?
- Hvilke betingelser begrænser børnenes deltagelsesmuligheder?
  - Hvor er der plads til forbedringer?

Pædagogens rolle i skolen

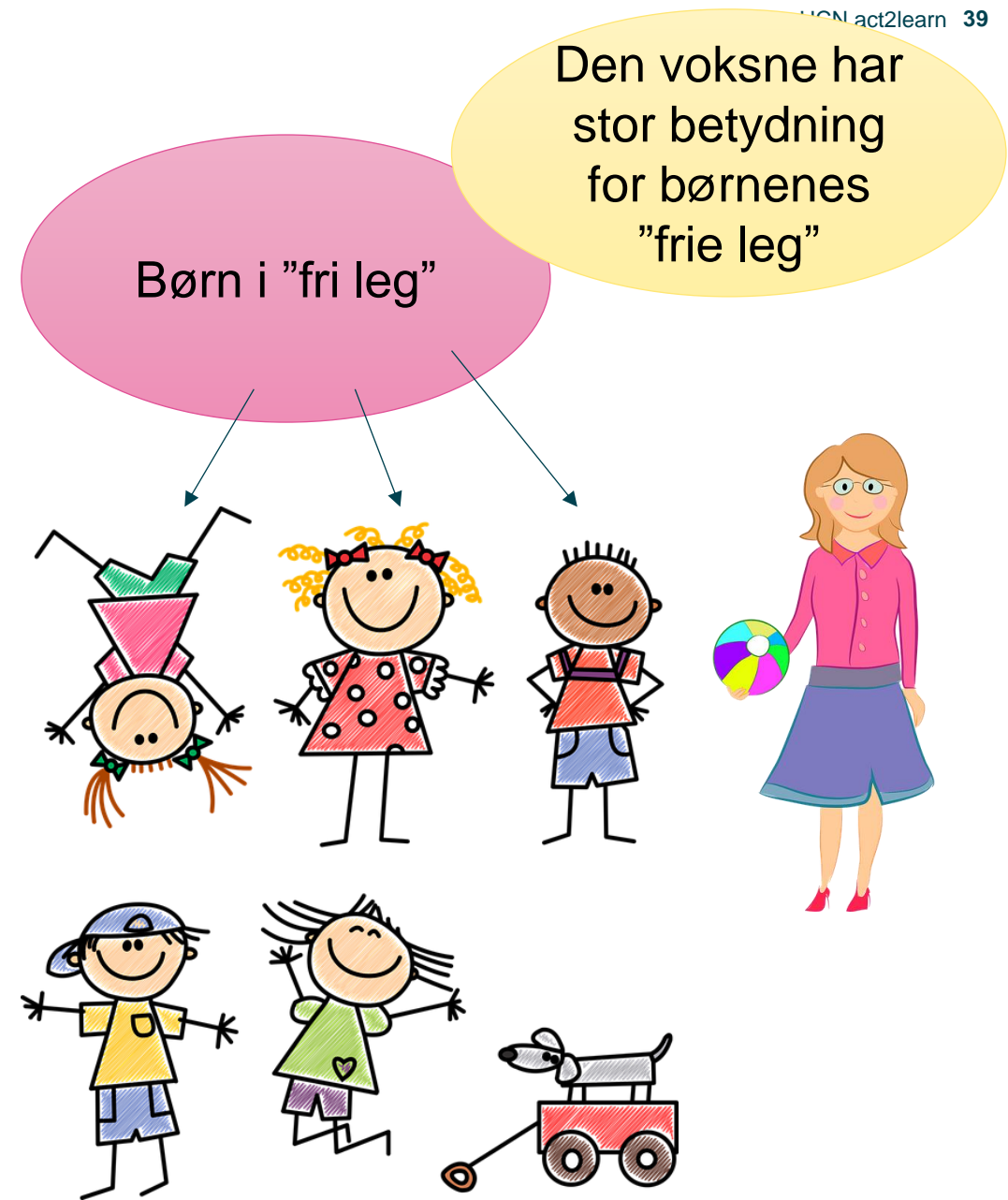
- Læring foregår konstant – også når det ikke er stramt styret.
- Pædagogens rolle er at understøtte børns medvirken i egne lærings- og dannelsesprocesser.
- ALLE børn lærer noget i skolen: nogle lærer at skolen er for dem – andre lærer, at de ikke passer ind. I begge tilfælde er der tale om læringsprocesser.
- Pædagogik er ikke "kun" relationsarbejde. Det er også understøttelse af dannelsesprocesser og selvbestemmelse – blandt andet.
- Den pædagogiske aktivitet skal være meningsfuld for barnet.

”Fri leg”

- Mulighed for selv at vælge aktivitet → en aktiv del af egen dannelsesproces.
- Giver pædagogerne mulighed for at observere på børnenes interesser og gå *med* dem → Det børnene er optaget af netop *nu* forstås som betydningsfuldt.
- Giver mulighed for flere forskellige pædagogiske handlingsformer: anvisninger, inklusion af andre aktiviteter i legen.
- Større mulighed for deltagelse for *alle* børn.
- Børnene får rig mulighed til at udfolde og arbejde med deres eget selvbillede.

Vokseninitieret leg

- Der er en sammenhæng mellem leg og trivsel.
- Kropslige oplevelser, styrkelse af fællesskabet og kreativiteten og skaber sammenhold mellem børn og lærere/pædagoger.
- Voksnes deltagelse i leg før og nu.
- Fokus på stemninger i de lege man igangsætter.
- Når du leger, så leg noget, du godt selv kan lide.

Mindre leg jo ældre børnene bliver → Fokus på fællesskabet hele vejen op til udskoling.

Frikvarterets potentialer

- Hvis man i forvejen er på kanten af skolens fællesskaber, er frikvarter ofte forbundet med uoverskuelighed og overarbejde for barnet.
- Frikvarter kan være forbundet med mange konflikter og være en kilde til større mistrivsel.
- *...”Frikvarteret er et frirum... pædagoger og lærere holder opsyn og er gårdvagter og ikke i tilstrækkelig grad er nysgerrige og opsøgende i forhold til børnenes samspil.”*
- Her kan særligt pædagogers faglighed spille en afgørende rolle → Understøtte undervisningen hvornår?
- Aftaler om legegrupper sikrer ikke nødvendigvis deltagelsesmuligheder.
- Endnu en pointe om, at vi skal flytte blikket fra individet til fællesskabet/konteksten.
- Det kan lade sig gøre at ændre praksis!

(Poulsen, 2024)

Sammenhænge mellem flere arenaer

- Når man vil forstå barnets vanskeligheder i skolen, er man nødt til at forstå vanskelighederne på tværs af flere arenaer – hvornår på dagen er noget svært?
- Læring og deltagelse hænger sammen.

Sammenhæng og samarbejde på tværs af dagen

Kongevejens skole i Virum

- Skemalagt tid til fælles møder hver uge – og mulighed for at stikke hovederne sammen i løbet af dagen/ugen → Fokus på konflikthåndtering på tværs af skole og SFO.
- Fokus på samlet indsats på tværs, når fx et barn har behov for ekstra fokus → Tryghed for både forældre og barn.
- Styrker og succeser trækkes på tværs af de skole og SFO → Hvordan kan viden fra den ene del af skoledagen hjælpe barnet ind i fællesskabet i den anden del?
- Tæt samarbejde om undervisningen – husk at udnytte fordelene ved at være to voksne.

(Carboni, 2024)

Det tværprofessionelle samarbejde – Tid med hinanden

- Kontinuerlige møder mellem de to faggrupper → Drøftelse af pædagogiske dilemmaer → indblik i hinandens fagligheder.
- Lærere og pædagoger deltager i fælles kursusvirksomhed og uddannelsesforløb.
- Udarbejdelse af tilpas specifikke retningslinjer for de to professioners virksomhed i skolen → præcisering af lærernes og pædagogernes roller og ansvar.
- Skemalagt fælles forberedelsestid.
- Tydelig skoleledelse → Viser vejen.

(Brostrøm, 2017)

Drøft med din sidemakker: Hvordan ser det tværprofessionelle samarbejde ud på din skole? Er der noget, I kunne gøre mere af?

Hvorfor er fritidspædagogikken så vigtig?

Drøft:
Hvorfor er I vigtige? Både i
skolen og SFOen?
(Vi samler pointer op samlet)

PAUSE

(15 minutter)

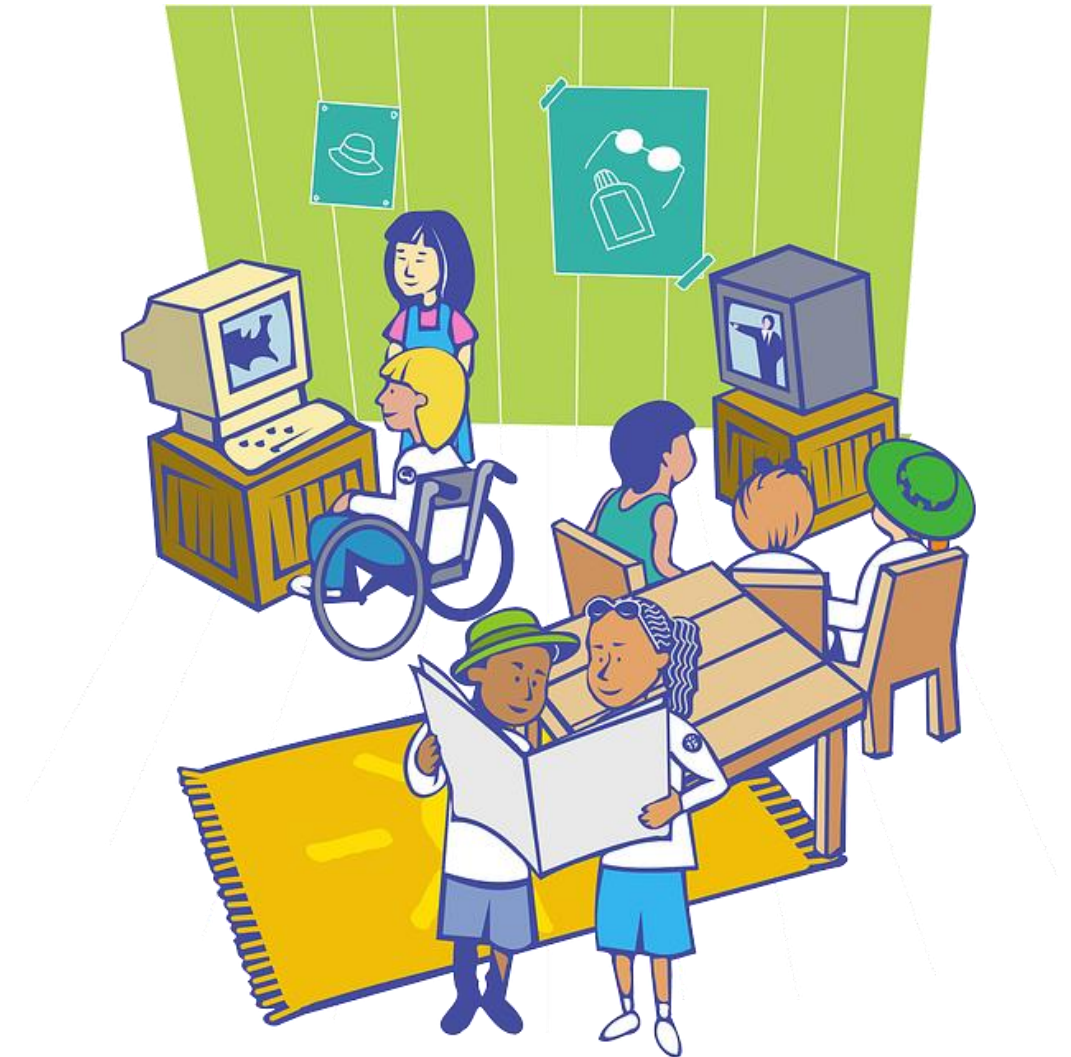

Overset løsning på mistrivsel skal højere på den politiske dagsorden

”Fritids- og ungdomspædagogiske tilbud kan være én af løsningerne på mistrivsel blandt børn og unge. Men gode fritidsfællesskaber opstår ikke af sig selv.”

Mistrivsel i skolen - trivsel i SFO'en

- Børnenes perspektiver: SFO'en bliver et frirum fra mistrivslen.
- Børns trivsel må forstås i sammenhæng med den kontekst, de befinder sig i.
- I SFO'en er der en ramme for det selvvalgt, frit fællesskab – dog med en pædagogisk ramme.
- Børnene sætter stor pris på pædagogerne, som voksne man både kan tale alvorligt og joke med.

Børnenes stemmer

Oplevelse af et
inkluderende
fællesskab

Fællesskab på
tværs af
alder/klasser

Voksne der lytter

Deltagelse i
meningsfulde
aktiviteter

Medbestemmel
se

Tiltro til
pædagogerne
– man kan
stole på dem

Pædagogernes stemmer: Den ideelle SFO

Der er plads til at rumme forskellighed og arbejde med styrken i det

Der er mange pædagoger og en pædagogfaglig ledelse

Børns sociale kompetencer styrkes

Stærkt forældresamarbejde

Der er stærk sammenhæng med skolen

Der er leg i et univers af legemiljøer

Børn har selv- og medbestemmelse

Dannelse er centralt

BUPL, 2023

Forskning viser at...

”fællesskabende aktiviteter, leg og aktiviteter, der skaber rum til fordybelse, er fritidspædagogiske aktiviteter, som kendetegner god fritidspædagogisk praksis i skolens specialtilbud.”
(Engsig et.al., 2023)

Endvidere:

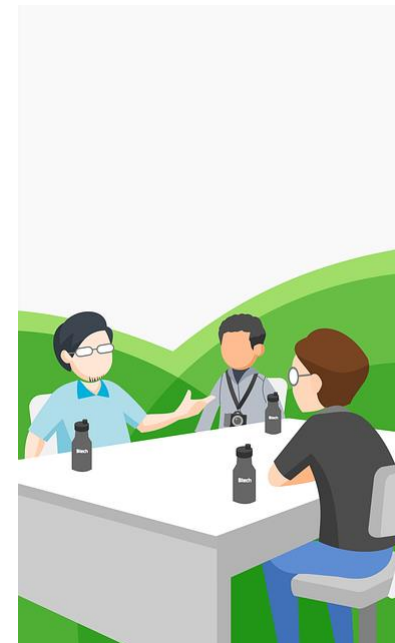
- Målgruppen kræver tid og rum til fordybelse → Flexibilitet.
- Grænserne mellem lærer og pædagog udviskes → Fritidspædagogikken som en del af den samlede pædagogik i skolen.
- Viden om børns deltagelsesmuligheder og barrierer er centralt.
- Mangel på fysiske rum.
- Manglende anerkendelse af fritidspædagogernes faglighed.
- ”Når det anerkendes, har det positiv effekt på samarbejdet på tværs af fagligheder.”

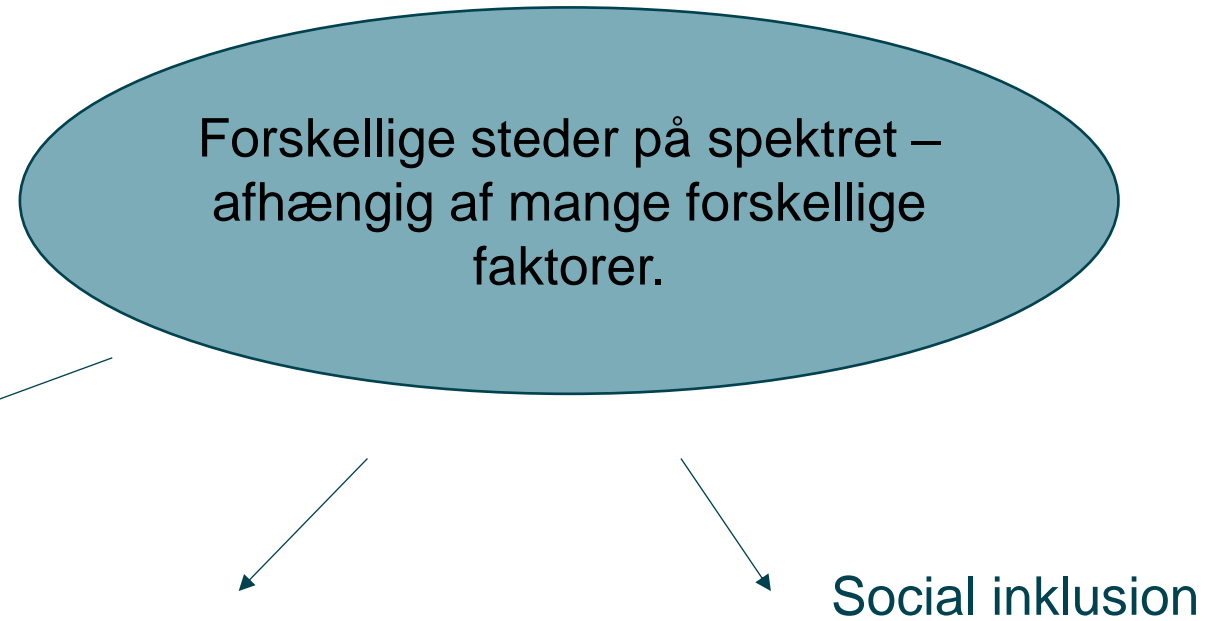
Projektets anbefalinger til praksis

- Diskuter hvilke grundlag jeres fritidspædagogiske værdier, forståelser og formål står på. Hvilke rammevilkår og betingelser må være til stede i fritidspædagogikken?
- Hvad er fritidspædagogiske aktiviteter sat i verden for, i den kontekst I arbejder i?
- Hvilken status har fritidspædagogikken i jeres praksis?
- Hvad er fritidspædagogisk faglighed?

(Vælg en og drøft)

Ekksklusion og inklusion

En ufrivillig ikkedeltagelse gennem forskellige typer af udelukkelsesmekaniser- og processer, som det ligger udenfor individets muligheder at få kontrol over.

(Ny) udsathed

- Økonomisk
- Skoleskift
- Dødsfald i familien
- Andre traumatiserende oplevelser
- Socialt udsatte familier/forældre
- NY UDSATHED – hvor kommer det fra?

- Udsathed knyttet til det enkelte barn, familien, institutionelle miljøer.
- Udsathed på tværs af sociale miljøer.
- En konsekvens af stigende krav, forventninger, optimering, effektivisering.
- Neoliberal drejning/Mobication.
- I dag ser vi på udsathed med mere nuancerede briller end førhen. Eller gør vi?

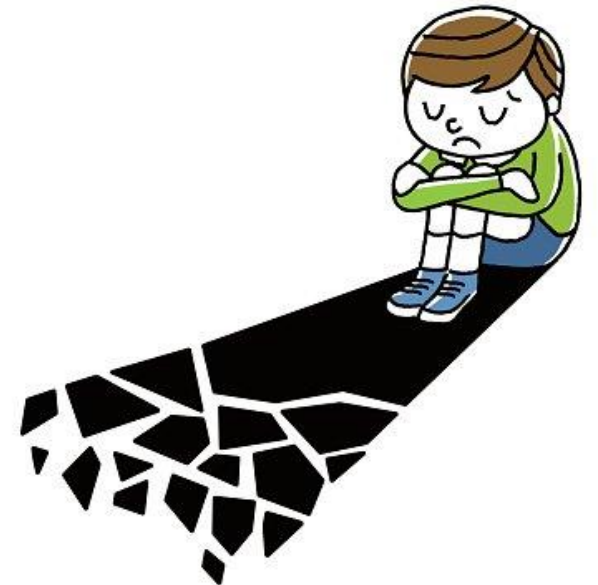
Drøftelse som I sidder

- Drøft: hvordan får I øje på de børn, der har svært ved at finde ind i aktiviteterne/fællesskabet i din SFO?
- Hvad gør I for at hjælpe?
- Hvilke konkrete greb har I? (Relationscirklen, sociogram mm.)

Konflikter som en naturlig del af fællesskabet

- Konflikter udspringer af det, vi er sammen om, og er uundgåelige i fællesskabet.
- Vi oplever alle fællesskabet forskelligt – og har forskellige forudsætninger for at deltage.
- Konflikter er drivkraften for forandring.
- Fællesskabet er ikke givet på forhånd, og for (nærmest) alle børn kræver deltagelse konstant forhandling.

Konflikter kan hjælpe os videre og styrke vores venskab – hvis vi får dem løst på en god måde.

Anerkendende antagelser om læring og udvikling

1. Brugen af anerkendende og udforskende spørgsmål stimulerer nysgerrighed og lysten til at lære mere og lære sammen.

2. Enhver problemforståelse rummer forestillinger om noget bedre. Udforskning heraf er den hurtigste vej til at udvikle noget mere.

3. Det man fokuserer på og italesætter, kommer man til at forstærke. Det er derfor klogt at fokusere på det, man gerne vil have mere af.

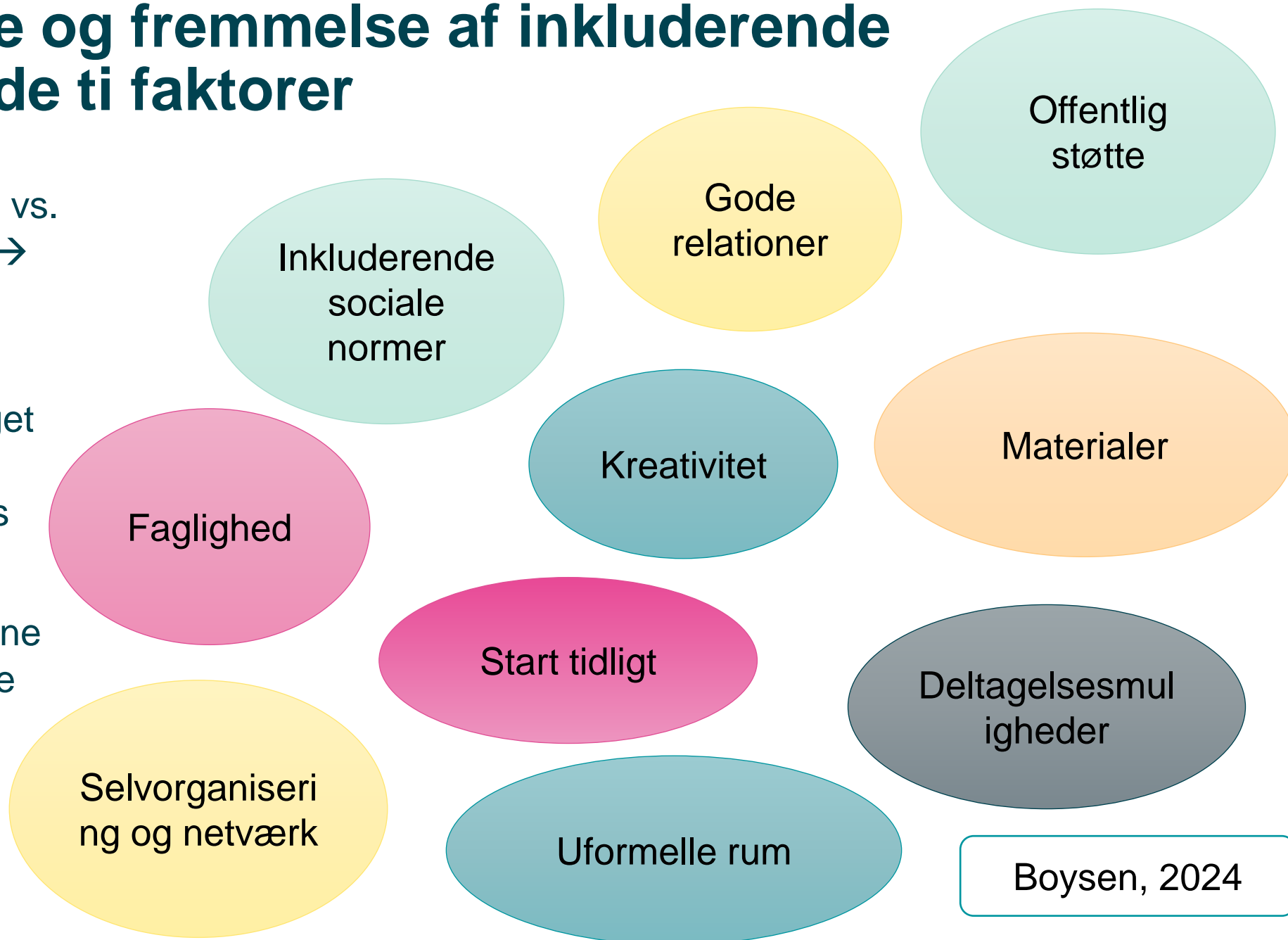
4. Læring og udvikling er en energiskabende proces, når den handler om det, der allerede fungerer og det, der kunne bringes til at fungere godt.

5. Når mennesker knytter an til hinandens måder at forstå noget på, bliver det nemmere at tænke ud af boksen og bruge social fantasi.

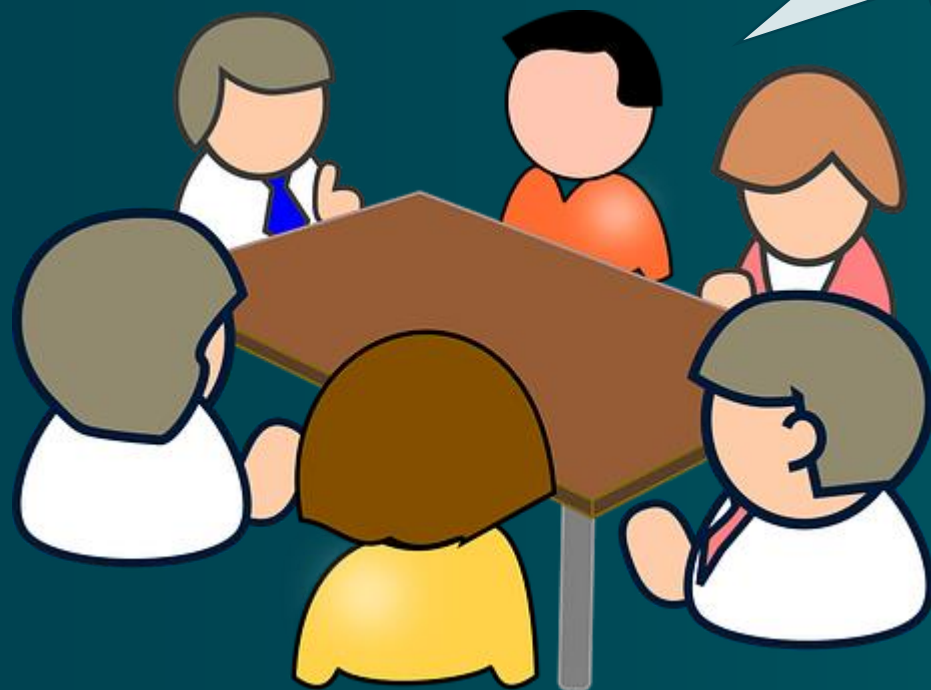
Haslebo & Lund, 2015

Det fælles tredje og fremmelse af inkluderende fællesskaber – de ti faktorer

- Subjekt-subjekt relation vs. Subjekt-objekt relation → Barnet/den unge som vigtig deltager.
- Børn vil gerne lære noget – og der er udviklingspotentiale hos alle børn.
- Dannelse af børn → Evne til at indgå i mangfoldige sociale grupper

Drøftelse: De vigtigste pointer fra i dag

Silent brainstorm: Alle har to minutter til at skrive de tre vigtigste pointer fra dagen ned.

I 10 minutter drøftes ved bordet: Hvad er det vigtigste, I tager med jer fra dagen? I skal blive enige om tre pointer, som efterfølgende gives til mig 😊

Slutvis samles op fælles

Fælles opsamling

Kommentarer,
undren,
spørgsmål?

Har det givet
mening at være
her i dag?

Tak for i dag!

- Ankerstjerne, T. (2024). *Mellem fortid og fremtid – perspektiver på, hvad tiden og fremtiden kalder på*. I: Ankerstjerne, T. *Fritidspædagogikken gentænkt*. Dafolo.
- Boysen, M. S. W. (2024) *Det fælles tredje – det vi gør sammen, har betydning*. I: Ankerstjerne, T. *Fritidspædagogikken gentænkt*. Dafolo.
- Brostrøm, S. (2023). *1+1=2 når pædagoger og lærere samarbejder*. I: *Liv i skolen*, Nr. 1, Marts 2023, 25. årgang. Via University College
- BUPL (2023). *Pædagogers bud på den ideelle SFO*.
- BUPL (2024). *En god SFO er et sted, som ungerne ikke vil hjem fra*.
- Carboni, M. (2024). *Samspil mellem skole og SFO styrker elevernes trivsel*. I: *Skolebørn* nr. 14, November 2024.
- Engsig, T., Haaber, C. R., Hyldahl, K. K. & Olesen, A. K. K. (2023). *Fritidspædagogik i skolens specialtilbud – En empirisk undersøgelse af fritidspædagogikken i skolens specialtilbud*. Forskningscenter for in- og eksklusion i pædagogisk praksis, professionshøjskolen UCN.
- EVA (2023). *Rapport om indhold og kvalitet i fritids- og klubtilbud*. EVA, Danmarks Evalueringsinstitut.
- [Fælles Mål i skolens hverdag – hvordan?](#)

- Hviid, P. & Højholt, C. (2014). Fritidspædagogik og børneliv. Hans Reitzels forlag.
- Højholt, C., & Kousholt, D. (2018). *Konflikter om børns skoleliv*. Dansk Psykologisk Forlag.
- Jacobsen, G. H., Larsen, D. O. & Nielsen, O. S. (2023). Arrangementet som pædagogisk handlingsform – pædagogers faglighed i skole og SFO. I: *Forskning i pædagogers profession og uddannelse*. Tidsskrift.
- Kousholt, D., & Testmann, L. (2017). Børns sociale deltagelse og fællesskaber. I T. Holst (red.), *Pædagogiske miljøer og aktiviteter* (s. 57-75). København: Akademisk Forlag.
- Petersen, K. E., Rose, P., Damkjær-Ohlsen, S. & Duncan-Bendix, J. (2023). Pædagogers arbejde med børn og unge i fritidspædagogikken – fritidspædagogikkens betydning for børn og unges trivsel, udvikling og livsmuligheder, DPU Aarhus
- Poulsen, H. M. (2024). Frikvarter rummer et uudnyttet potentiale. I: *Børn & unge* 02 2024.
- Thomsen, U. H. (2024). *Sæt legen i gang – og få gladere børn*. I: *Skolebørn*, nr. 14, november 2024
- [Tænketank: Overset løsning på mistrivsel skal højere op på den politiske dagsorden - skolemonitor.dk](https://www.skolemonitor.dk)

